

*Oddelek za varstvo rastlin
Ulica 15. maja 17, 6000 Koper
tel. 05/63 04 060, tel.-fax. 05/63 04 062*

**Varstvo oljk
danes in v prihodnje**

Ljubljana
17. december 2012

Matjaž JANČAR
E-mail: matjaz.jancar@go.kgzs.si

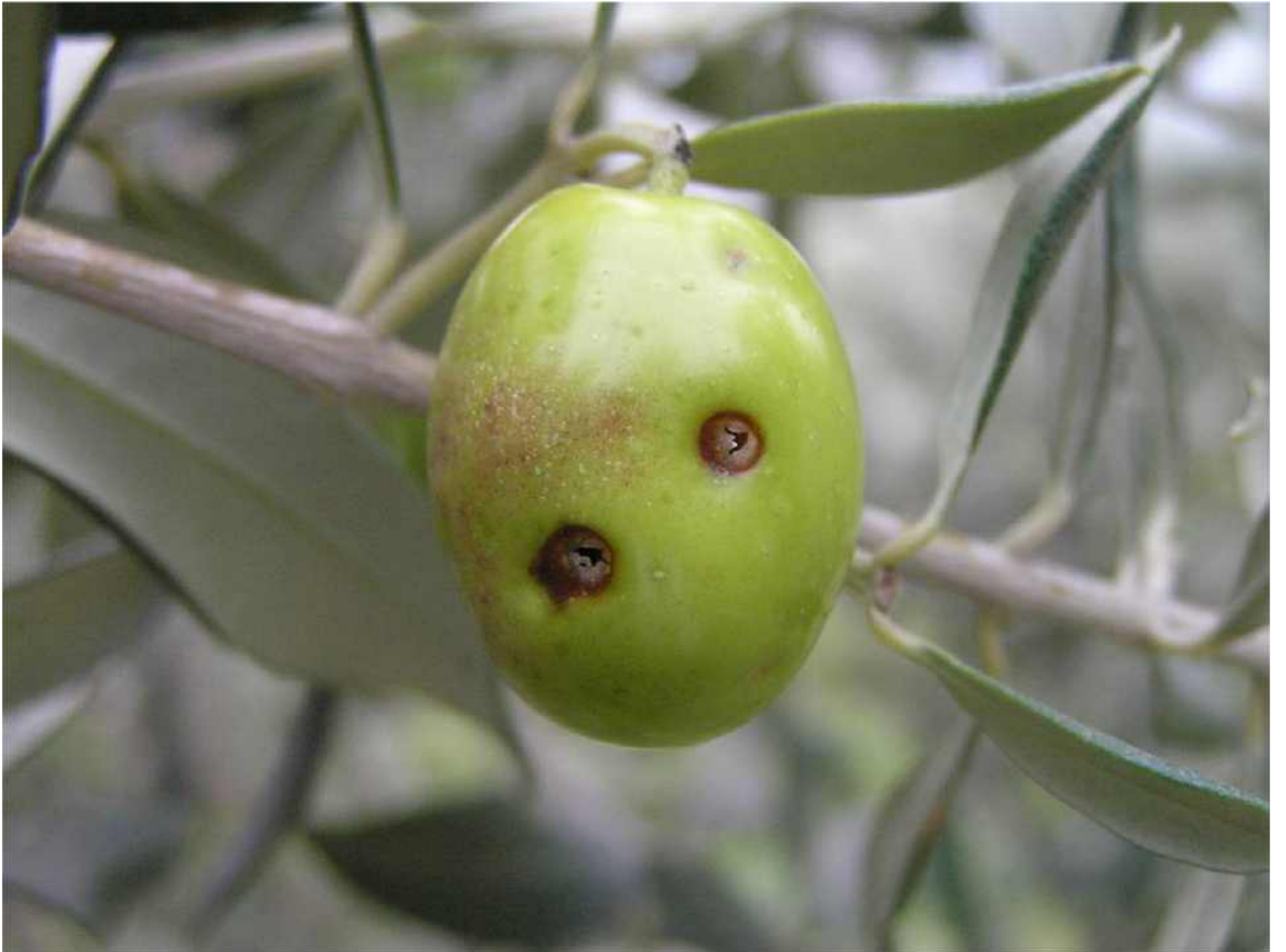
Oljkarstvo v Sloveniji

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*) - leglo

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-vbod

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-jajčece

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-jajčece

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-L1

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-L2

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-L3

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-rovi in L3

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-buba

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-buba v plodu

1000 µm

1000 μm

ČAS TRAJANJA RAZVOJNIH STADIJEV OLJČNE MUHE (POLETJE)

- Jajčece 2 do 4 dni
- Ličinka 10 do 12 dni
- Buba 10 dni
- Mlada muha 10 dni

**ČAS NEVARNOSTI ZA USPEŠNOST POŠKODBE PLODOV
Z OLJČNO MUHO**

OD ČASA, KO KOŠČICA OTRDI

DO ZORENJA OLJK

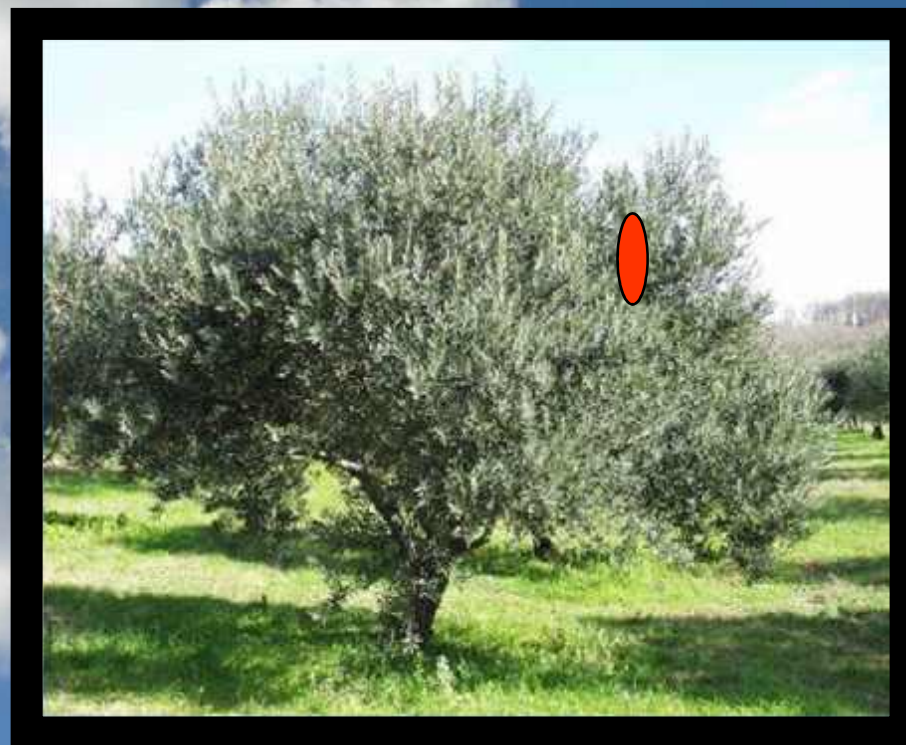

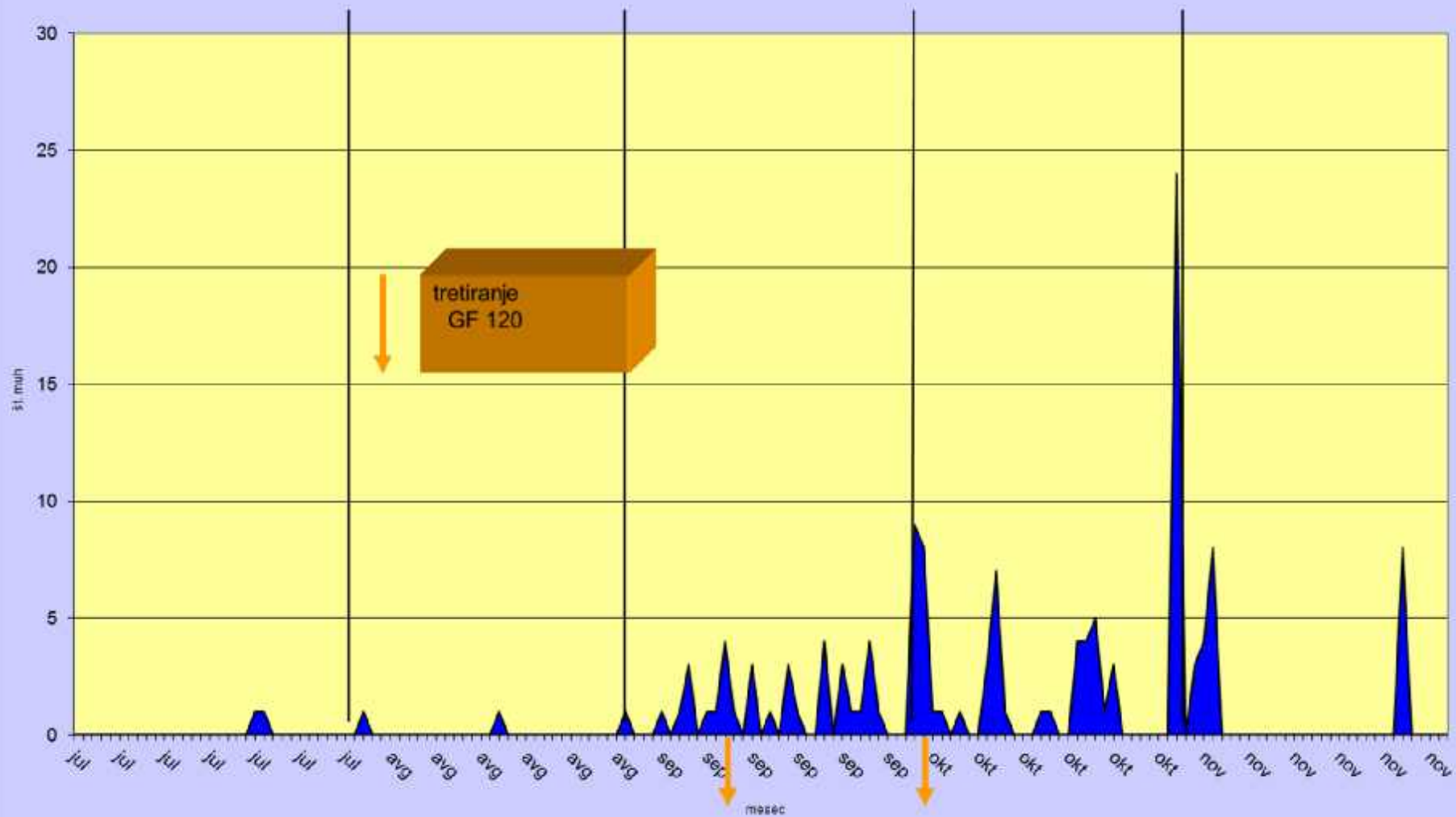

INTEGRIRANO IN EKOLOŠKO VARSTVO

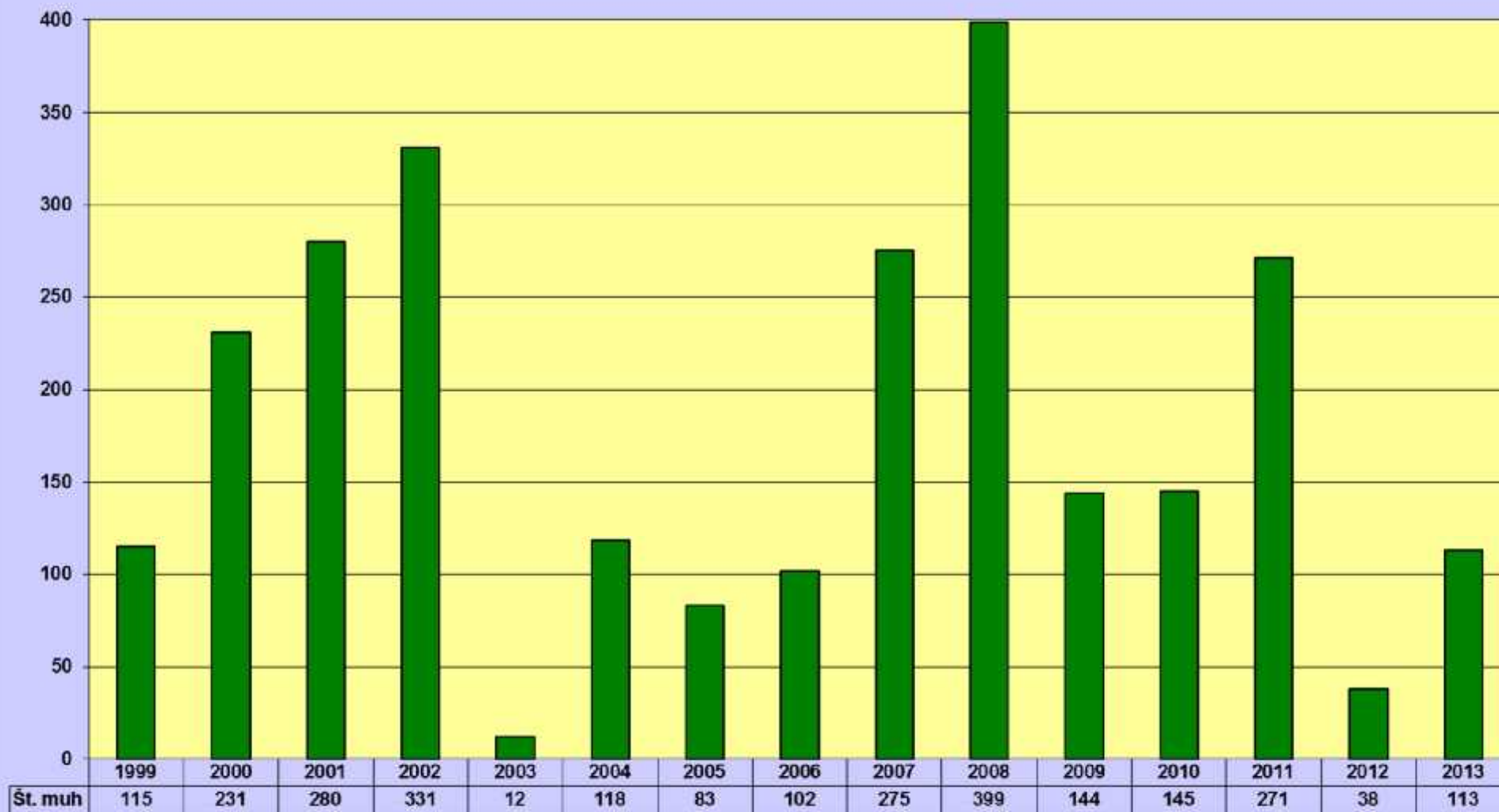
- Preventivno varstvo
z uporabo metode
zastrupljenih vab
- Zelo majhna
uporaba insekticida
- Neznaten vpliv na
koristne organizme
in okolje

ULOV OLJČNE MUHE IN EKOLOŠKO VARSTVO - NAD LAMO 2013

Število ujetih muh po letih od 1. jun do 31. okt oljčnik nad Lamo

GF - 120

**INSEKTICIDNA VABA NARAVNEGA
IZVORA ZA ZATIRANJE**

oljačne muhe (*Bactrocera oleae*)

na **oljački**

 Dow AgroSciences

3 Nova Gorica

9. SLOVENSKO POSVETOVANJE O VARSTVU RASTLIN

KARSIA, Dutovlje, d.o.o.

ECO-TRAP

Trappola pronta all'uso
Per il controllo della mosca dell'olivo
(*Bactrocera Oleae*)
Contenente un Attrattivo - Insetticida

Registrazione Ministero della Sanità : n° 11107 del 29/11/2001

 VIORYL S.A.

AVVERTENZA : Leggere attentamente l'etichetta riportata sulla confezione interna

Stranski učinki bakrenih sredstev proti oljčni muhi

Opius concolor - naravni sovražnik oljčne muhe

Oljčna muha (*Bactrocera oleae*)-bube

Oljčni molj (*Prays oleae*)-odrasel metulj

Oljčni molj (*Prays oleae*)-metulji na feromonski vabi

Oljčni molj (*Prays oleae*)-poškodovani cvetni brsti

Oljčni molj (*Prays oleae*)-luknja v koščici

Oljčni molj (*Prays oleae*)-poškodovana koščica

Oljčni molj (*Prays oleae*)-poškodovan list

Oljčni molj (*Prays oleae*)-ličinka

Oljkov kapar (*Saissetia oleae*)-odrasli samici

Oljkov kapar (*Saissetia oleae*)

Oljkov čopasti kapar (Philippia follicularis)

Oljkov čopasti kapar (Philippia follicularis)

1000 μm

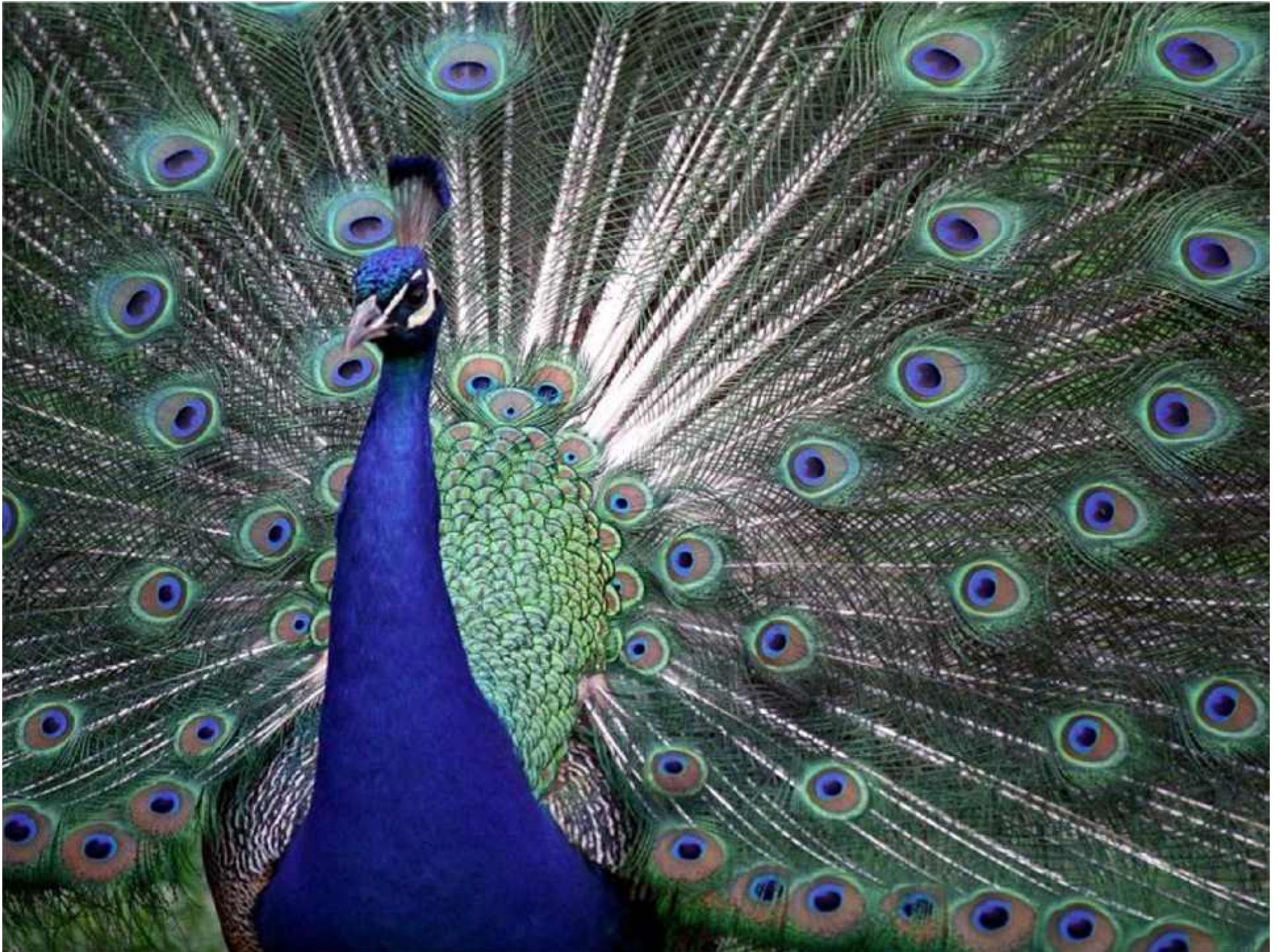

Pavje oko (*Spilocaea oleagina*)

Pavje oko (*Spilocaea oleagina*)

Pavje oko (*Spilocaea oleagina*)

Pavje oko (*Spilocaea oleagina*)

• KALITEV KONIDIJEV

2 – 34 st. C (opt. 16 – 21 st C)

• INKUBACIJA 2 – 15 tednov

• INFEKCIJA – pogoji

48 ur mokri listi pri 16 st C

24 ur 20 st C

36 ur 24 st C

Oljkova siva pegavost (*Mycocentrospora cladosporioides*)

Siva oljkova pegavost (*Mycocentrospora cladosporioides*)

Oljkova siva pegavost (*Mycocentrospora cladosporioides*)

- **KALITEV KONIDIJEV: 12 – 28 st. C**
- **INKUBACIJA: 20 dni pri optimalnih pogojih**

Oljkov rak (*Pseudomonas savastanoi*)

Oljkov rak (*Pseudomonas savastanoi*)

Kaj dogaja in
kako v prihodnje?

PRIHAJA !
Kljunati oljkov rilčkar – maslinin svrdlaš
(*Rhynchites cribripennis*)

Odrasli kljunati oljkov rilčkar in njegova ličinka (foto: B. Hlevnjak Pastrovicchio)

Sušenje plodičev zgodnjega napada in vbodi kasnejšega napada (foto: B. Hlevnjak Pastrovicchio)

Kljunati oljkov rilčkar

Stanje v Sloveniji:

- V letu 2013 opazili podobne poškodbe na plodovih v septembru predvsem v zaledju Slovenske Istre
- Škodljivca pri nas še nismo opazili

- V 2014 sledi intenzivnejše spremljanje škodljivca

Oljkov jajčasti rilčkar (*Otiorhynchus cribricollis*)

2013 Italija, Apulja, Lecce, Salento

Kompleks hitrega propadanja oljk

Vzroki v naključnem vrstnem redu:

- Modro sitce (*Zeuzera pyrina*)
- Skupina lesnih gliv naseljenih v ksilemu – predvsem iz rodu *Phaeoacremonium*
- *Xylella fastidiosa* – bakterija vodovodnega prevodnega sistema – ksilema

Epifitocija
ca 8000 ha

Bakterijski ožig oljk (*Xylella fastidiosa*)

Paličaste, gramnegativne, aerobne, nesporogene bakterije
v vodovodnem prevodnem tkivu - ksilemu

Bakterijski ožig oljk (*Xylella fastidiosa*)

Status: EPPO seznam A; v EU priloga I.A1 (karantenska bakterija)

I zvor in razširjenost:

1892 – prvič opisana v ZDA-Kalifornija-Pierce-ova bolezen vinske trte, Južna Amerika, Tajvan

2013 – opažena v Italiji (**ne na vinski trti in agrumih**)

Gostitelji: več kot 100 rastlinskih vrst (v. trta, agrumi, mandljevec, kavovec, oleander... v Italiji prvič oljka (hrast, mandljevec, oleander), **več podvrst bakterije**

Važno! Izraženi ali neizraženi bolezenski znaki!

Načini širjenja: na večje razdalje z okuženim sadilnim in razmnoževalnim materialom, okuženi prenašalci na rastlinah na krajše razdalje s škržatki, ki hrano pretežno srkajo iz ksilema.

Bakterijski ožig oljk (*Xylella fastidiosa*)

Bolezenska znamenja: ovelost, sušenje listov, poganjkov, vej ter v končni fazi odmiranje rastlin

Foto: EPPO

Bakterijski ožig oljk (*Xylella fastidiosa*)

Podobna bolezenska znamenja: pomanjkanje K

Foto: Yara

Veliki škržat (Lyristes plebejus)

Ojkova vejična hrčica (*Rosseliella oleisuga*)

Bakterijski ožig oljk (*Xylella fastidiosa*)

Obladovanje bolezni:

Za zdaj so vsi ukrepi namenjeni temu, da preprečimo vnos te nevarne bolezni v Slovenijo. Zato je pomembno:

- Sadilni materiala oljk je treba nabavljati pri preverjenih dobaviteljih, zlasti pri uvozu iz Italije.
- Spremljati zdravstveno stanje oljčnikov in v primeru sumljivih bolezenskih znamenj o tem nemudoma obvestiti službo za varstvo rastlin

Uveden bo posebni nadzor!

VARSTVO OLJK

A landscape photograph showing olive groves on a hillside. The groves are arranged in neat rows. In the background, there are more trees and a small village with a church. The sky is clear and blue. A power line runs across the middle of the image. The text labels are overlaid on the image in various colors: 'VARSTVO OLJK' in black at the top, 'IZBIRA LEGE' in green in the middle, 'GNOJENJE' in red on the left, 'REZ' in cyan on the right, and 'IZBIRA SORTE' in yellow at the bottom.

IZBIRA LEGE

GNOJENJE

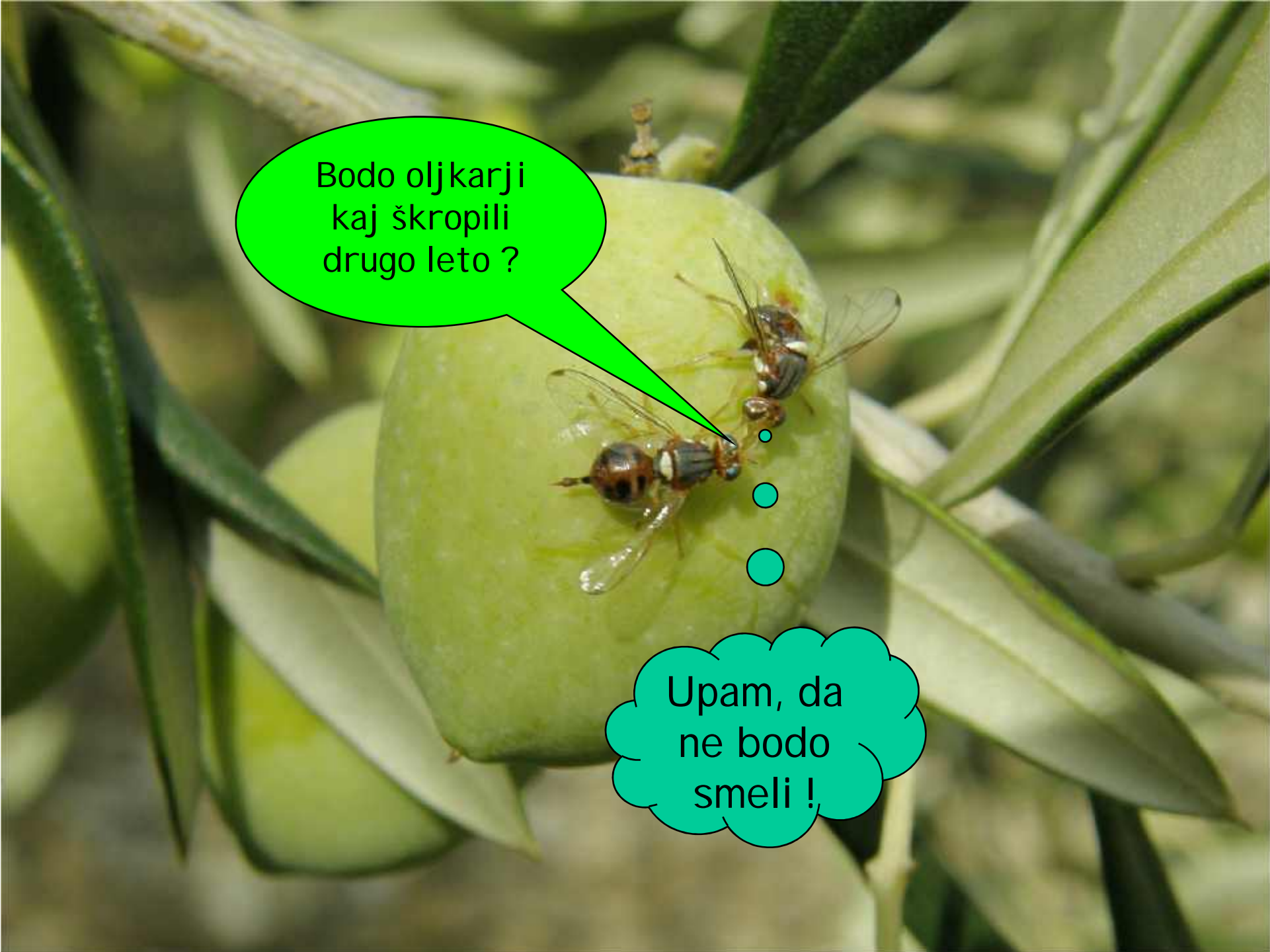
REZ

IZBIRA SORTE

ŠKROPILNI KOLEDAR ZA OLJKE

ČAS-RAZVOJNA FAZA	ŠKODLJIVI ORGANIZMI	PRIPOROČENA SREDSTVA	ODMERKI	OPOMBE
MAREC – APRIL-MAJ	<i>pavje oko</i> <i>oljkova siva pegavost</i>	Cuprablau Z	2 kg/ha	Škropimo, če je bolezen prisotna, istočasno razkužimo rane po rezi. Sredstvo deluje tudi proti oljčnemu raku in sajavosti
JUNIJ	<i>oljkova siva pegavost</i>	Cuprablau Z	2 kg/ha	
JULIJ-AVGUST SEPTEMBER- ZAČETEK OKTOBRA	<i>oljna muha</i>	Nutrel + Perfekthion GF-120-vaba z naturalitetnim insekticidom Nutrel + Lasser 240 SC Perfekthion * Decis 2,5 EC Gat decline 2,5 EC	1,5% 0,15% 1-1,2 l/ha 1,5% ? 0,04%? 0,1 0,5 l/ha 0,5 l/ha	Škropimo po napovedi prognostične službe ali ob ulovu treh muh na rumeno ploščo na teden - poškropimo le del krošnje. Škropimo po napovedi prognostične službe ali ob ulovu treh muh na rumeno ploščo na teden – poškropimo le del krošnje Škropljenje po celi krošnji v kolikor okuženost plodov presega 10%.
AVGUST - ZAČETEK SEPTEMBRA	<i>pavje oko</i> <i>oljkova siva pegavost</i>	Cuprablau Z	2 kg/ha	Sredstvo deluje tudi proti oljčnemu raku, sajavosti in odvrtačno tudi proti oljni muhi .
NOVEMBER do MAREC	<i>pavje oko</i>	Syllit 400 SC Folpan 50 SC	0,1-0,18% 3,2 l/ha	Škropimo, če je bolezen prisotna. Posebno pomembno v primeru nadpovprečno toplega in vlažnega jesensko- zimskega obdobja. Maksimalno tri škropljenja.

* izjemoma dovoljeno le eno škropljenje v primeru močnejšega napada oljne muhe

Bodo oljkarji
kaj škropili
drugo leto ?

Upam, da
ne bodo
smeli !

*Oddelek za varstvo rastlin
Ulica 15. maja 17, 6000 Koper
tel. 05/63 04 060, tel.-fax. 05/63 04 062*

HVALA ZA POZORNOST!

Spletna stran:

<http://www.kmetijskizavod-ng.si/>